

Souhrn

Politika v oblasti závislosti

- Česká politika v oblasti závislosti integruje témata legálních a nelegálních návykových látek a nelátkových závislostí. Zaměřuje se na legální (alkohol, tabák) a nelegální drogy, psychoaktivní léky, hazardní hraní a digitální závislosti.
- Hlavním strategickým dokumentem pro oblast závislosti je *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027*, způsob naplnění jejich cílů je obsažen v akčních plánech na tříletá období.
- V r. 2022 byla zahájena příprava *Akčního plánu politiky v oblasti závislosti 2022–2025*. Akční plán stanovuje pět hlavních témat politiky v oblasti závislosti, kterými jsou:
 - prevence a léčba závislosti,
 - regulovaný trh s návykovými látkami,
 - efektivní výběr daní zohledňující rizikovost produktů se závislostním potenciálem,
 - prosazování priorit vycházejících z předsednictví ČR v Radě EU,
 - minimalizace dopadů krize na Ukrajině na situaci v oblasti závislosti v ČR.
- Koordinačním a poradním orgánem vlády v otázkách protidrogové politiky je Rada vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislosti (Rada). Schválením nového statutu Rady došlo v květnu 2022 k oddělení funkcí národního koordinátora pro protidrogovou politiku a ředitele sekretariátu Rady.
- Na krajské úrovni je politika v oblasti závislosti realizována prostřednictvím krajských protidrogových koordinátorů a krajských strategických dokumentů. Na obecní úrovni fungují tzv. místní protidrogoví koordinátoři (MPK).
 - Téměř všechny krajské strategie se kromě oblasti nelegálních drog věnují také drogám legálním a nelátkovým závislostem. Pět krajů má novou strategii platnou od r. 2022. Roste počet obcí s vlastní strategií pro politiku v oblasti závislosti.
- ČR ve druhé polovině r. 2022 předsedá Radě EU, prioritou českého předsednictví v oblasti závislosti je podpora efektivní, moderní, vědecky podložené drogové politiky založené na principu ochrany veřejného zdraví a zohledňující práva lidí užívajících drogy.

Legislativní rámec

- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, byl v r. 2021 dvakrát novelizován. Novela se týká zejména zavedení elektronické preskripce pro léčivé přípravky s obsahem návykové látky, které byly dosud předepisovány na recept s modrým pruhem v listinné podobě, a dále zavedení nového systému pěstování rostlin konopí pro léčebné použití na základě licencí, který by zajistil ekonomicky a fakticky dostupnější léčivé přípravky s obsahem konopí pro léčebné použití pro české pacienty.
 - Ministerstvo zdravotnictví vydalo vyhlášku, která s účinností od srpna 2022 konkretizuje podmínky pěstování a zpracování rostlin konopí pro léčebné použití – byla stanovena pravidla pěstování, včetně pravidel pro sklizeň, balení i uchovávání konopí.
- Novela zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, rozšířila s účinností od r. 2022 okruh osob, které jsou oprávněny vyzvat k vyšetření na přítomnost návykových látek, o pracovníky Probační a mediační služby a zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči.

- Seznam návykových látek, který je obsažen v nařízení vlády č. 463/2013 Sb., byl během let 2021 a 2022 prostřednictvím dvou novelizací rozšířen celkem o 332 nových psychoaktivních látek.
- Předmětem politických, odborných i veřejných diskusí bylo v I. 2021 a 2022 téma konopí užívaného jak k léčebným, tak neléčebným účelům, nepřiměřenost trestů ukládaných za konopné delikty a využití psychedelik k léčbě duševních poruch a v oblasti sebezvoje.

Financování

- Politika v oblasti závislosti je financována ze dvou úrovní: z centrální úrovně (státní rozpočet) a z regionální úrovně (krajské a obecní rozpočty). Většina výdajů z rozpočtu krajů a obcí je vynakládána na provoz adiktologických služeb. Adiktologické služby jsou financovány také z veřejného zdravotního pojištění či z evropských fondů.
- V r. 2021 činily výdaje z veřejných rozpočtů na politiku v oblasti závislosti 2 457,7 mil. Kč, tj. o 160,1 mil. Kč více než v předchozím roce. Výdaje státního rozpočtu byly meziročně navýšeny na 2 008,4 mil. Kč a výdaje krajských rozpočtů na 364,6 mil. Kč. Pouze u výdajů obcí došlo ke snížení na 84,6 mil. Kč.
 - Meziročně se zvýšily výdaje na léčbu, harm reduction, záchranné stanice a výdaje na prosazování práva. Výdaje na primární prevenci zůstávají dlouhodobě na stejné úrovni.
 - Výdaje na prosazování práva činily 53 % celkových identifikovaných výdajů z veřejných rozpočtů na politiku v oblasti závislosti. Na oblast primární prevence jdou dlouhodobě necelá 4 % těchto výdajů.

Užívání nelegálních drog mezi dětmi a mládeží

- Podle studie ESPAD 2019 mělo zkušenost s některou z nelegálních drog celkem 29 % dospívajících ve věku 15–16 let. Nejčastěji šlo o konopné látky (28 %) a extázi (4 %). Zkušenosti studentů s nelegálními drogami dlouhodobě klesají s výjimkou kokainu.
 - Dlouhodobě dochází mezi dospívajícími k nárůstu průměrného věku při prvním užití návykových látek. K prvním užití konopných látek dochází průměrně ve věku kolem 14,5 roku.
- Výsledky potvrzují i aktuální studie UPOL 2021, podle které užilo konopné látky alespoň jednou v životě 38 %, v posledních 12 měsících 26 % a v posledních 30 dnech 12 % studentů SŠ (ve věku 15–20 let). Míra zkušeností s jinou nelegální drogou byla v r. 2021 mezi studenty SŠ na nízké úrovni – nejčastěji šlo o extázi (4 %), halucinogenní houby (3 %) a LSD (2 %).
- Podle studie mezi pražskými školáky klesá v posledních letech prevalence užívání konopných látek mezi dětmi a dospívajícími. Dlouhodobě dochází k vyrovnávání rozdílů v míře užívání konopných látek mezi chlapci a dívkami. V posledních třech letech byla prevalence mezi dívkami ve srovnání s chlapci dokonce nepatrně vyšší.
 - Studie potvrzuje nárůst zkušeností s návykovými látkami s rostoucím věkem a po přechodu ze základní na střední školu – žáci SŠ uvádějí dlouhodobě 3–10krát vyšší prevalenci užití většiny sledovaných nelegálních drog ve srovnání s žáky ZŠ.
- Vyšší mírou užívání návykových látek, nižší mírou životní spokojenosti, horším duševním zdravím včetně zvýšené sebevražednosti jsou ohroženy děti a mládež v ústavní péči.

Užívání nelegálních drog v dospělé populaci

- Nejčastěji užitou nelegální drogou mezi dospělými v ČR jsou konopné látky, které někdy v životě vyzkoušelo 21–34 % osob starších 15 let. Extázi někdy v životě užilo 4–5 %, halucinogenní houby 5–6 %, zkušenosti s pervitinem (nebo amfetaminy) a kokainem uvádějí 2–3 % osob starších 15 let.
 - V posledních 12 měsících užilo konopné látky 6–10 % a v posledních 30 dnech 2–3 % osob starších 15 let. Míra užití nelegálních drog je přibližně 2–3krát vyšší mezi muži a u mladých lidí do 34 let.
- Aktuální počet lidí užívajících drogy rizikově (LDR) je odhadován na 44,9 tis. Celkem 34,7 tis. LDR užívá pervitin a 10,2 tis. opioidy, zejména buprenorfin (5,3 tis.) a heroin (3,1 tis.). Injekčně užívá drogy odhadem 40,5 tis. lidí.
- Konopí pro samoléčbu někdy v životě užilo 12–15 % a v posledních 12 měsících 5–7 % populace starší 15 let. Po přepočtu na celou populaci jde o 440–590 tis. osob, které v posledních 12 měsících užily konopí pro samoléčbu, z toho 190–250 tis. osob výhradně pro samoléčbu.
 - Zatímco míra rekreačního užívání významně klesá s věkem respondentů, užívání konopí z důvodu samoléčby s věkem respondentů roste, nejvyšší je ve věkových skupinách 55–64 a zejména 65+ let.

Zdravotní důsledky užívání nelegálních drog

- Mezi nejvýznamnější negativní zdravotní dopady rizikového užívání nelegálních drog patří infekční nemoci a předávkování drogami, a to jak nefatální, tak fatální (úmrtí v důsledku předávkování).
- Injekční užívání drog je hlavním faktorem šíření infekčních onemocnění mezi uživateli drog. V ČR je dominantním způsobem aplikace drog mezi lidmi užívajícími rizikově opioidy nebo pervitin.
- V r. 2021 bylo hlášeno 233 nových případů HIV/AIDS. Podíl přenosu viru HIV prostřednictvím injekčního užívání drog je v ČR dlouhodobě nízký, ročně jde o 5–9 případů. V r. 2021 bylo hlášeno 17 nových případů VHB, z toho 1 mezi lidmi užívajícími drogy injekčně (LDI). U virové hepatitidy typu C tvoří LDI dlouhodobě přibližně polovinu všech nakažených. V r. 2021 bylo hlášeno 662 nových případů, z toho 313 (47,3 %) mezi LDI.
- Uživatelé nelegálních drog se potýkají také s další somatickou a psychiatrickou komorbiditou. Nejčastěji uváděné problémy v oblasti duševního zdraví jsou psychotické stavy, depresivní a úzkostné poruchy. Adiktologické služby evidují vzrůstající trend výskytu duálních diagnóz, odhad podílu klientů s dalším duševním onemocněním se v různých typech péče pohybuje od 1/4 do 2/3 celkového počtu klientů.
- Pro nefatální intoxikaci je ročně hospitalizováno přibližně 500 osob, z toho zhruba 200 hospitalizací souvisí s nelegálními drogami. Užití nelegálních drog je ročně hlášeno asi u 1–2 % všech úrazů v ČR.
- Z celkového počtu dopravních nehod bylo 319 zaviněno pod vlivem nelegálních drog (tj. 0,3 %), při nich bylo 8 osob usmrceno. V posledních deseti letech roste počet dopravních nehod, kdy viník byl pod vlivem nelegálních drog.
- V r. 2021 bylo zjištěno celkem 64 smrtelných předávkování nelegálními drogami, těkavými látkami a psychoaktivními léky (96 v r. 2020). V 54 případech šlo o smrtelná předávkování nelegálními drogami a těkavými látkami (58 v r. 2020), nejčastěji šlo o předávkování pervitinem nebo

amfetaminem (19 případů) a předávkování opioidy (18 případů). Těžké látky byly zaznamenány u 10 případů a benzodiazepiny také u 10 případů.

- Ročně je zaznamenáno dalších 130–150 úmrtí pod vlivem nelegálních drog a psychoaktivních léků, z toho nejvíce v důsledku nemocí (31 %), nehod (26 %) a sebevražd (25 %).

Sociální důsledky a souvislosti užívání nelegálních drog

- U lidí užívajících drogy rizikově dochází často ke kumulaci negativních sociálních a ekonomických faktorů – jde zejména o problémy s bydlením, finanční problémy (častá dluhová past), nezaměstnanost či nestabilní a neformální zaměstnání, poškození rodinných vztahů.
 - Nestabilní bydlení a zadluženost jsou významnou překážkou úzdravy a sociální a ekonomické integrace a často představují pro LDR neřešitelný problém.
- Lidé užívající drogy rizikově jsou často bez stabilního příjmu, obvykle jsou zaměstnáni formou krátkodobé brigády, a to buď bez uzavřené pracovní smlouvy, nebo jim práci zprostředkovávají pracovní agentury. Pracovní příležitosti a příjmy LDR negativně ovlivnila pandemie COVID-19.
 - Mnoho klientů je evidováno na úřadech práce a pobírá sociální podporu v podobě dávek v hmotné nouzi. Úplně bez financí se někteří klienti ocitají při sankčním vyřazení z evidence úřadu práce. Zpřísnění podmínek nároku na dávky hmotné nouze vedlo k destabilizaci příjmové a bytové situace mnoha lidí užívajících drogy rizikově.
 - Nestabilní ubytování nebo bezdomovectví uvádějí 3/4 LDR, stejně velký podíl uvádí zadlužení.
 - Lidé užívající drogy rizikově projevovali zájem o možnost zbavit se exekucí v rámci tzv. milostivého léta. To však vyžaduje zaplacení původního dluhu navýšeného o administrativní poplatky, což LDR v kontaktu se službami nejsou schopni splnit.
- Výdaje českých domácností za nelegální drogy tvoří v posledních letech přibližně 10 mld. Kč ročně (0,5 % všech výdajů domácností), to je 10krát méně než výdaje za alkohol či tabák.

Adiktologická prevence

- Prevence závislostí zaměřená na děti a mládež je součástí širšího rámce prevence rizikového chování, kterou koordinuje ministerstvo školství.
- Ukončené akreditované studium k výkonu specializovaných činností má pouze polovina školních metodiků prevence. Většina školních metodiků prevence svou činnost vykonává na částečný úvazek a ve školách zastává i jiné funkce, nejčastěji třídního učitele.
- Systém certifikací odborné způsobilosti programů školské prevence je nadále zastaven. Dosud prošlo systémem certifikací v prevenci 80 certifikovaných služeb poskytujících prevenci v adiktologii, z nich bylo 52 z oblasti všeobecné, 20 selektivní a 8 indikované prevence.
- Od r. 2016 funguje Systém evidence preventivních aktivit v oblasti školské prevence, který je pro školy nepovinný. Ve školním roce 2020/2021 do systému hlásilo celkem 37 % všech základních a středních škol v ČR.
 - Na prevenci užívání nelegálních drog bylo zaměřeno 6,4 % realizovaných programů ve školách. V posledních letech jsou realizovány také preventivní aktivity v oblasti duševního zdraví.
 - Programů selektivní a indikované prevence je nedostatek. Indikovanou prevenci realizovanou nestátními organizacemi doplňuje síť pedagogicko-psychologických poraden (celkem 47) a středisek výchovné péče (celkem 32).

- Užívání nelegálních drog tvořilo ve školním roce 2020/2021 jen velmi malou část rizikového chování řešeného na školách (1,5 %).

Adiktologické služby

- V červnu 2021 schválila Rada *Koncepci rozvoje adiktologických služeb*. Koncepce stanovuje rámec a obsah oboru adiktologie a adiktologických služeb a popisuje jejich typologii. Koncepce nově definovala 6 základních typů služeb.
- Síť adiktologických služeb pokrývá celé spektrum problémů spojených s užíváním návykových látek a s dalším závislostním chováním a tvoří ji zařízení a programy různých typů, které jsou zakotveny v různých oborech a resortních (legislativních) rámcích.
- Podle různých zdrojů je v ČR kolem 250–300 programů (center) adiktologických služeb různých typů. Z nich je 55–60 nízkoprahových kontaktních center, 50 terénních programů, 90–100 ambulantních léčebných programů (z toho 10 programů pro děti a dorost), 10–15 detoxifikačních jednotek, 25–30 oddělení lůžkové zdravotní péče, 15–20 terapeutických komunit, 35–45 ambulantních doléčovacích programů (z nich 20–25 s chráněným bydlením) a 5–7 domovů se zvláštním režimem pro osoby závislé na návykových látkách; 60 zařízení hlásí pacienty v substituční léčbě a odhadem 600–700 praktických lékařů poskytuje substituční léčbu.
- Většina krajů popisuje stávající síť služeb jako minimální či nedostačující. Je akutní nedostatek zejména ambulantních psychoterapeutů a psychiatrů, ale i dalších lékařů ochotných pracovat se závislými. Kraje často hlásí také absenci adiktologických programů specializovaných na děti a mládež. Významné nedostatky hlásí kraje zejména v dostupnosti substituční léčby.
- Rozvíjí se privátní segment adiktologických služeb. Roste také nabídka léčebných a poradenských intervencí poskytovaných prostřednictvím internetu a s využitím nových technologií. V posledních letech roste také nabídka participativních a svépomocných aktivit.
- S nízkoprahovými programy bylo v r. 2021 v kontaktu 38,9 tis. uživatelů drog (25,4 tis. uživatelů pervitinu, 10,0 tis. uživatelů opioidů a 1,7 tis. uživatelů konopných látek). Dalších 11,1 tis. osob bylo ve zprostředkovaném kontaktu.
- Nejčastěji poskytovanou službou nízkoprahových center je výměnný program injekčních setů, dlouhodobě roste zájem o zdravotní ošetření a hygienický servis. Celkem bylo v r. 2021 vydáno 9,4 mil. ks injekčních stříkaček, tj. průměrně 279 ks injekčního náčiní na jednoho injekčního uživatele drog v kontaktu s výměnnými programy a 232 ks v přepočtu na jednoho odhadovaného injekčního uživatele, což je podle WHO v rámci prevence přenosu HIV těsně nad hranicí vysokého pokrytí.
- Od dubna 2021 běží v 7 městech (Praha, České Budějovice, Plzeň, Ústí nad Labem, Brno, Mladá Boleslav, Hradec Králové) ve 14 nízkoprahových programech pilotní program distribuce naloxonu mezi klienty a pracovníky služeb. Od dubna do prosince 2021 bylo distribuováno 262 dávek, bylo hlášeno 20 použití přípravku, kdy bylo odvráceno předávkování opioidy.
- Želatinové kapsle pro perorální užití drog, které jsou alternativou injekčního užívání, distribuují pravděpodobně všechny nízkoprahové programy, ročně je v ČR vydáno odhadem téměř 350 tis. kapslí.
- Nízkoprahové programy nabízejí testování na HIV, VHB, VHC a syfilis. V r. 2021 počet provedených testů v nízkoprahových programech výrazně vzrostl. Protestovanost lidí

užívajících drogy injekčně je nízká, ročně je otestováno přibližně 7–8 % z celkového odhadovaného počtu injekčních uživatelů.

- Specifické harm reduction programy na tanečních a hudebních akcích nejsou v ČR příliš rozšířené, byť se jejich aktivita v posledních letech zvyšuje. V prostředí zábavy působí v ČR 10–18 programů. Nízký počet těchto programů souvisí s omezenou finanční podporou těchto aktivit.
- Ambulantní péče o uživatele drog je poskytována především v psychiatrických ambulancích, za specializované je možno považovat tzv. AT ambulance. V posledních letech narůstá počet nelékařských adiktologických ambulančí, tj. zdravotnických zařízení poskytujících péči ve zdravotnické odbornosti adiktologie, dále v ČR funguje řada ambulantních programů na bázi sociálních služeb.
- S psychiatrickými ambulancemi bylo v r. 2021 v kontaktu celkem 40,6 tis. uživatelů návykových látek, z toho 11 tis. v kontaktu s AT ambulancemi. Z celkového počtu bylo 14,5 tis. uživatelů nelegálních drog a těkavých látek. Největší počet představují uživatelé pervitinu a amfetaminů (4,3 tis.), polyvalentní uživatelé (4,2 tis.) a uživatelé opioidů (3,8 tis.).
- V substituční léčbě je podle *Národního registru léčby uživatelů drog* evidováno přibližně 2,4 tis. osob ročně, počet pacientů (zejména léčených metadonem) dlouhodobě stagnuje. Substituční léčbu vykázaly také psychiatrické ambulance (2 418 pacientů). Praktičtí lékaři poskytují substituci odhadem 3 900 pacientům. V substituci je odhadem 20–40 % lidí užívajících rizikově opioidy.
- Rezidenční péči poskytují detoxifikační a lůžková oddělení léčebných zdravotnických zařízení, zejména psychiatrických nemocnic, terapeutické komunity, zařízení speciálního školství a programy chráněného bydlení.
- Ročně je v souvislosti s užíváním návykových látek hospitalizováno v psychiatrických lůžkových zařízeních 11,5–13,0 tis. osob, z toho přibližně 5 tis. (42 %) uživatelů nelegálních drog a těkavých látek.
- V 10 terapeutických komunitách pro závislé dotované Úřadem vlády ČR bylo v r. 2021 léčeno 372 osob.
- Detoxifikaci od návykových látek v r. 2020 absolvovalo 10,2 tis. osob, z toho 4,0 tis. (39,3 %) pro nelegální drogy a těkavé látky, nejvíce pro polyvalentní užívání (2,1 tis.) a pro stimulancia, především pervitin (1,0 tis.).
- V ČR bylo v r. 2021 podle Registru poskytovatelů sociálních služeb celkem 38 programů následné péče, z nich bylo 23 pobytových. V r. 2021 uváděly tyto programy 1,0 tis. klientů (603 uživatelů nelegálních drog).
- Dostupnost adiktologických služeb ve věznicích roste.
 - V r. 2021 pracovalo v 11 věznicích 14 adiktologů. Poradny drogové prevence jsou dostupné ve všech věznicích, ročně služby využívá necelých 11 tis. osob (uživatelé nelegálních drog tvoří 83 %). Bezdrogové zóny jsou dostupné ve všech věznicích, ročně je využívá téměř 4 tis. osob.
 - Léčbu závislosti ve vězení bylo možné absolvovat ve 14 věznicích. Možnost léčby v oddílech pro dobrovolnou léčbu využilo celkem 613 osob, soudem nařízené ochranné léčení mělo 156 osob.
 - Detoxifikace byla v r. 2020 prováděna ve 3 věznicích (2 věznicích v r. 2019), absolvovalo ji 28 osob (25 v r. 2019).

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

- Substituční léčbu provádělo 7 věznic, evidovaly 113 osob. Dostupnou substituční látkou je metadon. U osob, které nastupují do věznice se substituční léčbou buprenorfinem, je možné v léčbě pokračovat za předpokladu úhrady léků z vlastních zdrojů.

Kriminalita spojená s nelegálními drogami

- V r. 2021 bylo registrováno 4 196 primárních drogových trestných činů. Trestní řízení je dlouhodobě nejčastěji vedeno proti osobám, které se dopustily nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL.
 - Roste podíl osob stíhaných pro trestný čin pěstování nebo držení drog pro vlastní potřebu (28 % všech primárních drogových trestných činů).
 - Největší podíl představují osoby zadržené v souvislosti s pervitinem (48 %) a konopnými látkami (42 %).
 - Odsouzeno za primární drogové trestné činy bylo 2 597 osob, nejčastěji za nedovolenou výrobu, pašování a prodej pervitinu a konopných látek. Nejčastěji uloženou hlavní sankcí bylo podmíněně odložené odnětí svobody.
- Pod vlivem nelegálních drog bylo spácháno 4,5 tis. trestných činů (TČ), tj. 6 % z objasněných trestných činů. Pachatelé se nejčastěji dopustili trestného činu ohrožení pod vlivem návykových látek anebo opilství.
- Informační systém evidence přestupků ministerstva spravedlnosti eviduje ročně 7 tis. přestupků na úseku návykových látek.

Trhy s nelegálními drogami

- V ČR je vyráběn pervitin a pěstováno konopí, a to jak na samozásobitelské, tak na komerční bázi. Sezonně dochází k získávání a zpracování surového opia z potravinářského máku uživateli přímo na polích. Ostatní nelegální drogy jsou do ČR dováženy. Kromě toho jsou na drogovém trhu dostupné farmaceutické přípravky obsahující OPL různých skupin.
 - Významnou roli hraje prodej drog v online prostředí a využívání kurýrních balíkových služeb k jejich distribuci.
- Policie ČR a Celní správa ČR odhalily v r. 2021 celkem 151 indoor pěstíren konopí. Dlouhodobě se zvyšuje podíl odhalených malých domácích pěstíren (68 % odhalených pěstíren v r. 2021).
- V r. 2021 bylo v ČR odhaleno 188 varen pervitinu, převládají menší domácí varny. Velkoobjemová výroba je přesouvána do zahraničí, a to zejména do Polska, Německa, Nizozemska nebo Belgie. Hlavním prekurzorem pro výrobu pervitinu je pseudoefedrin extrahovaný z léčiv dovážených nejčastěji z Polska.
- Zeměmi původu kokainu dováženého do ČR jsou Kolumbie, Bolívie a Peru. Vzrostl však počet případů zpracování kokainu v evropských zemích, jako jsou Belgie, Španělsko, Nizozemsko.
- Dostupnost extáze roste, k přepravě jsou využívány zásilky přepravních společností nebo byly dováženy osobami různých národností zejména z Nizozemska nebo Belgie. Od r. 2020 je hlášeno zapojení organizovaných skupin původem z Vietnamu do obchodu s MDMA.
- V případě heroinu byla ČR i nadále spíše tranzitní zemí. Do Evropy se heroin dostává zejména z Afghánistánu. V r. 2021 byly v ČR odhaleny 3 laboratoře na výrobu opioidů, výchozí surovinou byla makovina.

- V trestním řízení bylo v r. 2021 hlášeno 1 178 záchytů sušiny konopí (1 356,0 kg), 285 záchytů rostlin konopí (16,8 tis. rostlin), 912 záchytů pervitinu (30,4 kg), 30 záchytů hašiše (1,0 kg), 90 záchytů kokainu (180,6 kg), 42 záchytů heroinu (107,2 kg), 147 záchytů extáze (8,7 tis. tablet a 41,9 kg), a 39 záchytů LSD (2 865 tripů).
- Průměrná čistota konopí ve formě sušiny byla 8,6 %, hašiše 27,1 %, pervitinu 68,2 %, heroinu 26,2 %, kokainu 60,1 %, tablet extáze 33,7 % a extáze ve formě prášku 62,1 %.
- V *Systému včasného varování před novými drogami* koordinovaném NMS bylo za r. 2021 v ČR hlášeno celkem 21 nových psychoaktivních látek, z toho 6 vůbec poprvé. Nejčastěji to byly syntetické katinony (7 látek).

Dopady krize na Ukrajině na situaci v ČR

- Situace v oblasti užívání drog na Ukrajině je odlišná od situace v ČR – primární drogou LDR na Ukrajině, užívanou především injekčně, jsou opiáty/opioidy na rozdíl od ČR, kde je primární drogou LDR pervitin. Na Ukrajině je také vysoká prevalence injekčního užívání drog.
- Výskyt HIV infekce mezi LDI na Ukrajině je řádově 100krát vyšší a virové hepatitidy C dvakrát vyšší než mezi lidmi užívajícími drogy injekčně v ČR.
- K 31. 8. 2022 přišlo do HIV/AIDS center celkem 486 HIV pozitivních osob z Ukrajiny se statutem dočasné ochrany (140 mužů, 328 žen, 18 dětí mladších 15 let). Naprostá většina osob (92,5 %) byla již na Ukrajině léčena antiretrovirovou terapií (ART).
 - V souvislosti s konfliktem na Ukrajině a příchodem lidí z Ukrajiny do ČR narůstá také počet HIV pozitivních případů mezi Ukrajinci, kteří nemají status dočasné ochrany.
- S příchodem lidí z Ukrajiny do ČR souvisí zvýšená poptávka klientů po adiktologických službách. Zejména jde o služby prvního kontaktu a harm reduction intervence.
- Odhad celkového objemu potřebných finančních prostředků na posílení sítě adiktologických služeb v souvislosti s ukrajinskou krizí pro rok 2023 dosahuje minimálně 17,5 mil. Kč.